

Poznaj swoje prawa w ciąży - podręcznik dla menadżerek

*autorka: Elżbieta Niezgódka
HR lawyer for women*

Czego się dowiesz?

- 1. Kiedy powinnam powiedzieć szefowi, że jestem w ciąży? - s. 1.**
- 2. Jak powiedzieć szefowi, że jestem w ciąży? - s. 2.**
 - Czy wystarczy, że pójde do szefa i mu powiem, że jestem w ciąży czy potrzebne jest zaświadczenie od lekarza?
 - Czy mogę chodzić na badania ciążowe do lekarza w godzinach pracy?
- 3. Co się zmieni w pracy gdy powiem, że jestem w ciąży? - s. 3.**
 - Twoje uprawnienia w ciąży.
- 4. Co jeśli otrzymałam wypowiedzenie gdy jeszcze nie wiedziałam o ciąży? - s. 4.**
- 5. Czy przysługuje mi ochrona gdy zaszłam w ciążę w okresie wypowiedzenia? - s. 5.**
 - Czy moja umowa o pracę zakończy się gdy zaszłam w ciążę po złożeniu wypowiedzenia czyli w okresie wypowiedzenia?
- 6. Co robić gdy po zakończeniu umowy dowiedziałam się, że jestem w ciąży? - s. 6.**
 - Co robić? Czy mogę wrócić do poprzedniej firmy?
- 7. Kiedy powinnam wziąć zwolnienie lekarskie? - s. 7.**
 - Kiedy jest najlepszy czas żeby wziąć zwolnienie lekarskie?
 - Jakich prac nie mogę wykonywać?
 - Czy lekarz może stwierdzić, że moje stanowisko pracy nie jest bezpieczne dla mojej ciąży?
- 8. Co się dzieje jeśli w ciąży nie mogę pracować na obecnym stanowisku? - s. 8.**
 - Czy w przypadku gdy w firmie nie ma możliwości innej pracy to powinnam wziąć zwolnienie lekarskie?
 - Czy po przeniesieniu mnie na inne stanowisko pracy lub zmianie warunków na dotychczasowym moje wynagrodzenie zostanie obniżone?
- 9. Czy powinnam wziąć zwolnienie lekarskie na prośbę pracodawcy? - s. 9.**
 - Dlaczego lepiej być zwolnionym z obowiązku świadczenia pracy niż być na zwolnieniu lekarskim?
- 10. Czy mogę wyjechać na wakacje będąc na zwolnieniu lekarskim? - s. 10.**
- 11. Czy umowa o pracę na czas określony przedłuży się do dnia porodu? - s. 11.**
 - A co się stanie po porodzie?
 - Czy moja umowa automatycznie się przedłuży jeśli mam umowę o pracę na zastępstwo?
 - Czy pracodawca powinien podpisać ze mną aneks żeby przedłużyć umowę o pracę do dnia porodu?

Kiedy powinnam powiedzieć szefowi, że jestem w ciąży?

Czujesz, że coś jest nie tak z Twoim samopoczuciem. Kręci Ci się w głowie, mogłabyś zasnąć idąc do pracy. Nie mówiąc już o siedzeniu za biurkiem. Zaśniesz tak jak siedzisz. Robisz test ciążowy. Wynik pozytywny.

Kiedy powinnam powiedzieć szefowi o ciąży?

Odpowiedź: kiedy chcesz. Ty decydujesz o tym, kiedy Twój szef dowie się, że jesteś w ciąży. Nie ma w prawie pracy żadnego terminu, w którym musiałabyś poinformować szefa o swojej ciąży.

Możesz to zrobić od razu lub później. Porozmawiaj o swojej ciąży w momencie, gdy będziesz czuła się komfortowo. Nikt nie może Ci zarzucić, że wcześniej nie powiedziałaś o swojej ciąży.

Powiedz jednak o swoim stanie jeśli w ciąży nie możesz pracować na obecnym stanowisku (zob. s. 7). Od chwili, w której szef dowie się, że jesteś w ciąży możesz również korzystać ze wszystkich uprawnień przysługujących kobietom w ciąży (s. 3).

Przykład: w dniu, w którym powiesz (przedstawisz zaświadczenie lekarskie) o ciąży nie będziesz mogła pracować po godzinach. Będziesz mogła również odmówić zaplanowanego wcześniej wyjazdu w delegację.

Jak powiedzieć szefowi, że jestem w ciąży?

Zdecydowałaś, że powiesz szefowi o swojej ciąży. Zastanawiasz się jak to zrobić.

Czy wystarczy, że pójdę do szefa i mu powiem, że jestem w ciąży czy potrzebne jest zaświadczenie od lekarza?

Odpowiedź: przedstaw pracodawcy zaświadczenie o ciąży od lekarza. Tylko przedstawiając pracodawcy zaświadczenie lekarskie możesz korzystać z uprawnień przysługujących kobietom w ciąży. Nie informuj pracodawcy mailowo ani telefonicznie.

Jeśli jednak ciąża jest już widoczna albo lekarz pomylił się i wystawił zaświadczenie na niewłaściwym formularzu to pracodawca będzie miał obowiązek stosować się do przepisów chroniących kobiety w ciąży.

Zaświadczenie o stanie ciąży może wydać nie tylko lekarz ginekolog, ale również lekarz internista. Ważne aby był to lekarz, który może stwierdzić, w którym tygodniu ciąży jesteś i kiedy planowany jest poród. Ma to szczególne znaczenie jak masz umowę o pracę na czas określony (zob. s. 11).

Czy mogę chodzić na badania ciążowe do lekarza w godzinach pracy?

Odpowiedź: powinnaś umawiać się do lekarza poza godzinami pracy. Jeśli jednak lekarz może przyjąć Cię tylko w godzinach Twojej pracy to pracodawca powinien Cię zwolnić na takie badania. W związku z wyjściem na badania lekarskie Twoje wynagrodzenie nie zostanie obniżone.

Co się zmieni w pracy gdy powiem, że jestem w ciąży?

Powiedziałas szefowi, że jesteś w ciąży. Pogratulował Ci, chwilę porozmawialiście i...no właśnie. Co dalej?

Odpowiedź: od chwili, gdy przedstawiłaś pracodawcy zaświadczenie lekarskie możesz korzystać z uprawnień, które przysługują kobietom w ciąży. Te uprawnienia zostały wymienione poniżej:

Twoje uprawnienia w ciąży

1. Możesz pracować maksymalnie 8 godzin dziennie.
2. Nie możesz pracować w nadgodzinach. Nawet jeśli sama tego chcesz.
3. Przysługują Ci przerwy w pracy przed komputerem. Co najmniej 10 min w każdej godzinie pracy np. po każdych 50 minutach pracy powinnaś skorzystać z 10 minut przerwy.
4. Nie możesz wykonywać prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia, mogących mieć szkodliwy wpływ na Twoje zdrowie lub przebieg ciąży.
5. Poza kilkoma wyjątkami przysługuje Ci ochrona przed wypowiedzeniem umowy o pracę.
6. Możesz odmówić zgody na wyjazd służbowy. Pracodawca może polecić Ci wyjazd służbowy tylko za Twoją zgodą.
7. Nie możesz pracować w porze nocnej. Pracodawca powinien zmienić Ci godziny pracy jeśli dotychczas pracowałaś w nocy.
8. Nie możesz pracować w tzw. przerywanym systemie czasu pracy.
9. Twoja umowa o pracę na czas określony, która miałaby zakończyć się po upływie 3 miesięcy ciąży ulegnie przedłużeniu do dnia porodu.
10. Możesz wyjść w godzinach pracy do lekarza na badania ciążowe.

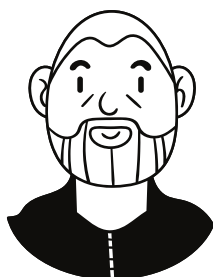
Co jeśli otrzymałam wypowiedzenie gdy jeszcze nie wiedziałam o ciąży?

Odpowiedź: jeśli byłaś w ciąży w czasie gdy pracodawca złożył Ci wypowiedzenie to przede wszystkim jak najszybciej przedstaw pracodawcy zaświadczenie od lekarza. Potwierdź pracodawcy, że w czasie wypowiedzania umowy o pracę byłaś w ciąży. Pracodawca powinien cofnąć złożone wypowiedzenie i kontynuować z Tobą współpracę.

Przykład: 15 lipca otrzymałaś wypowiedzenie. Powodem jest utrata zaufania pracodawcy do Ciebie. Tydzień później 22 lipca poszłaś do lekarza, który powiedział Ci że jesteś w 9 tygodniu ciąży i wystawił zaświadczenie. 23 lipca przekazałaś zaświadczenie pracodawcy. Tego samego dnia pracodawca powinien cofnąć wypowiedzenie i dopuścić Cię do pracy. Zobacz grafikę poniżej:

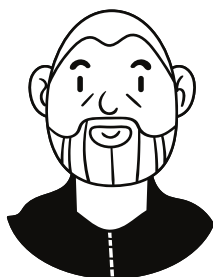
Rozwiązuję z Tobą umowę o pracę.

Gratulacje!
Jesteś w 9 tygodniu ciąży!

Cofam Twoje wypowiedzenie.

Super! Wracam do pracy.

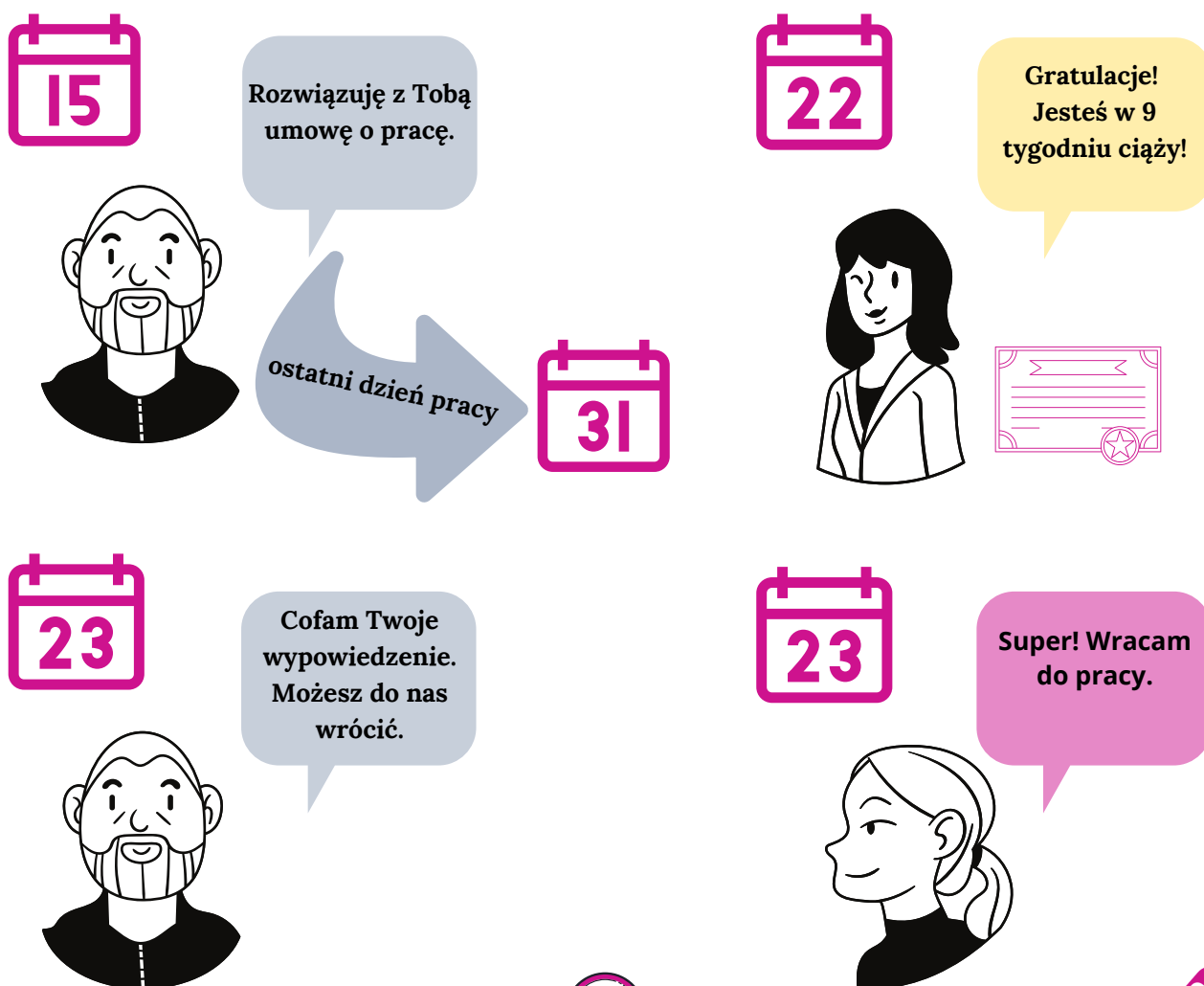
Czy przysługuje mi ochrona gdy zaszłam w ciążę w okresie wypowiedzenia?

Dostałaś wypowiedzenie. Masz 3 miesiące do zakończenia pracy w firmie. Tydzień przed zakończeniem umowy o pracę dowiadujesz się, że jesteś w 9 tygodniu ciąży.

Czy moja umowa o pracę zakończy się gdy zaszłam w ciążę po złożeniu wypowiedzenia czyli w okresie wypowiedzenia?

Odpowiedź: Nie, pracodawca powinien cofnąć wypowiedzenie i kontynuować współpracę z Tobą. Przysługuje Ci ochrona przed wypowiedzeniem również wtedy gdy w czasie wypowiedzenia zaszłaś w ciążę a nie byłaś w niej w dniu, w którym otrzymałaś wypowiedzenie.

Przykład: 15 lipca otrzymałaś wypowiedzenie. Powodem jest utrata zaufania pracodawcy do Ciebie. Twoja umowa rozwiąże się 31 października. 22 października idziesz do lekarza, który mówi Ci że jesteś w 9 tygodniu ciąży i wystawia Ci zaświadczenie. 23 października przedstawiasz szefowi zaświadczenie o ciąży. Tego samego dnia pracodawca będzie musiał cofnąć złożone w dniu 15 lipca wypowiedzenie. Zobacz grafikę poniżej:

Co robić gdy po zakończeniu umowy dowiedziałam się, że jestem w ciąży?

Zakończyłaś pracę w dotychczasowej firmie. Twoja umowa o pracę rozwiązała się. Szukasz nowego miejsca. I nagle dowiadujesz się, że jesteś w ciąży.

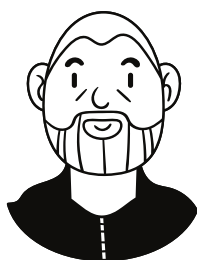
Co robić? Czy mogę wrócić do poprzedniej firmy?

Odpowiedź: Tak. Pracodawca powinien cofnąć wypowiedzenie i dopuścić Cię do pracy. Przedstaw mu zaświadczenie od lekarza potwierdzające, że byłaś w ciąży w okresie wypowiedzenia. Wystarczy, że z zaświadczenia będzie wynikało, w którym tygodniu ciąży jesteś np. że jesteś już w 9 tygodniu ciąży.

Przykład: Twoja umowa o pracę rozwiązała się 31 października. 15 listopada idziesz do lekarza i dowiadujesz się, że jesteś w 9 tygodniu ciąży. 16 listopada przedstawiasz pracodawcy zaświadczenie od lekarza. Tego samego dnia pracodawca powinien cofnąć Twoje wypowiedzenie a Ty wracasz do pracy. Zobacz grafikę poniżej.

Niezależnie od rozmów z pracodawcą gdy dostaniesz wypowiedzenie (zob. s. 4-6) rozważ złożenie odwołania do sądu od wypowiedzenia. Jeśli nie wiedziałaś o ciąży i upłynął Ci termin (21 dni) do złożenia odwołania to możesz go przywrócić. Na przywrócenie terminu do odwołania masz 7 dni od chwili gdy dowiedziałaś się, że jesteś w ciąży np. podczas wizyty lekarskiej.

31

Dzisiaj jest Twój ostatni dzień pracy

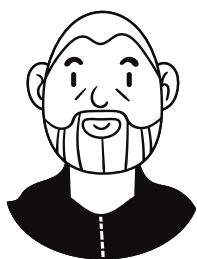
15

Gratulacje! Jesteś w 9 tygodniu ciąży!

23

Cofam Twoje wypowiedzenie. Możesz do nas wrócić.

23

Super! Wracam do pracy. Nie muszę szukać nowej.

Kiedy powinnam wziąć zwolnienie lekarskie?

Kiedy jest najlepszy czas żeby wziąć zwolnienie lekarskie?

Odpowiedź: to lekarz decyduje czy są jakieś przeciwwskazania żebyś mogła pracować czy nie. Samo bycie w ciąży nie powoduje automatycznego przejścia na zwolnienie lekarskie. Oczywiście jeśli Twój stan zdrowia pozwala Ci na wykonywanie obowiązków.

Jakich prac nie mogę wykonywać?

Odpowiedź: kobiety w ciąży i karmiące dziecko piersią nie mogą wykonywać prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia, mogących mieć niekorzystny wpływ na ich zdrowie, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią. Wykaz takich prac znajdziesz w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3.04.2017 r. w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży i kobiet karmiących dziecko piersią (Dz. U. z 2017 r. nr 796) (dalej „Rozporządzenie”). Również regulamin pracy obowiązujący u Twojego pracodawcy powinien wskazywać konkretne stanowiska pracy, na których nie mogą pracować kobiety w ciąży.

Czy lekarz może stwierdzić, że moje stanowisko pracy nie jest bezpieczne dla mojej ciąży?

Odpowiedź: tak. Lekarz medycyny pracy może stwierdzić, że nie powinnaś pracować na obecnym stanowisku. W takiej sytuacji lekarz wyda Ci zaświadczenie o przeciwwskazaniu do pracy na dotychczasowym stanowisku. O zbadanie Cię i wydanie zaświadczenia możesz poprosić Ty lub Twój pracodawca. Lekarz również sam może wydać takie zaświadczenie.

Co się dzieje jeśli w ciąży nie mogę pracować na obecnym stanowisku?

Odpowiedź: pracodawca powinien dostosować warunki pracy do Twojego stanu zdrowia albo zwolnić Cię z obowiązku świadczenia pracy. Powinien również wypłacać Ci pełne wynagrodzenie.

Jeśli Twoja praca została wskazana w Rozporządzeniu jako zabroniona dla kobiet w ciąży to Twój pracodawca ma bezwzględny obowiązek przenieść Cię na inne stanowisko. Jeśli nie ma takiej możliwości to powinien zwolnić Cię z obowiązku świadczenia pracy. Po prostu odejść do domu i płacić Ci wynagrodzenie.

Jeśli to lekarz medycyny pracy wyda Ci zaświadczenie o przeciwwskazaniu do pracy na dotychczasowym stanowisku to w pierwszej kolejności pracodawca powinien dostosować warunki pracy w taki sposób aby wyeliminować zagrożenie dla Twojego zdrowia. Gdy nie będzie takiej możliwości to pracodawca powinien zwolnić Cię z obowiązku świadczenia pracy. Zwalniając Cię z obowiązku świadczenia pracy pracodawca powinien wypłacać Ci pełne wynagrodzenie.

Czy w przypadku gdy w firmie nie ma możliwości innej pracy to powinnam wziąć zwolnienie lekarskie?

Odpowiedź: Nie. Pracodawca nie może wymagać od Ciebie abyś wzięła zwolnienie lekarskie. Jeśli nie może zapewnić Ci bezpiecznych warunków pracy to powinien zwolnić Cię z obowiązku świadczenia pracy i płacić Ci wynagrodzenie. Również Twój lekarz nie mając przesłanek do zwolnienia nie powinien go wystawiać.

Czy po przeniesieniu mnie na inne stanowisko pracy lub zmianie warunków na dotychczasowym moje wynagrodzenie zostanie obniżone?

Odpowiedź: nie, pracodawca powinien wyrównać Ci wynagrodzenie do takiej wysokości jaką otrzymywałaś na dotychczasowym stanowisku.

Czy powinnam wziąć zwolnienie lekarskie na prośbę pracodawcy?

Nie możesz pracować na obecnym stanowisku będąc w ciąży. Szef powiedział Ci, że nie ma możliwości żeby powierzyć Ci na ten czas inną pracę. Zasugerował Ci żebyś wzięła zwolnienie lekarskie od ginekologa. Czy powinnaś tak zrobić?

Odpowiedź: nie. Nie bierz zwolnienia lekarskiego na prośbę pracodawcy jeśli nie ma przesłanek medycznych ku temu. Dlaczego? Będąc na zwolnieniu lekarskim bierzesz na siebie ryzyko związane z zakwestionowaniem wypłat zasiłku chorobowego przez ZUS. Gdy nie będzie przesłanek medycznych żebyś była na zwolnieniu lekarskim ZUS może odmówić Ci dalszego wypłacania zasiłku chorobowego i zażądać zwrotu dotychczas wypłaconego. ZUS stwierdzi, że jesteś zdolna do pracy i powinnaś do niej wrócić.

ZUS może również kontrolować to, jak korzystasz ze zwolnienia lekarskiego. Zwolnienie lekarskie ma służyć Twojemu powrotowi do zdrowia (i do pracy). Jeśli ZUS uzna, że wykorzystujesz zwolnienie lekarskie niezgodnie z jego przeznaczeniem to może nakazać Ci zwrot wypłaconego zasiłku chorobowego. Zwrot dotyczy nie tylko zasiłku wypłaconego w ramach ostatniego zwolnienia lekarskiego, ale wszystkich zwolnień obejmujących okres zasiłkowy.

Dlaczego lepiej być zwolnionym z obowiązku świadczenia pracy niż być na zwolnieniu lekarskim?

Nie ma ryzyka, że zostaniesz bez pieniędzy podczas ciąży. Pracodawca wypłaci Ci wynagrodzenie niezależnie od tego co w tym czasie będziesz robić. To jest zasadnicza różnica pomiędzy zwolnieniem z obowiązku świadczenia pracy a zwolnieniem lekarskim.

W czasie gdy jesteś zwolniona z obowiązku świadczenia pracy pracodawca może tylko wezwać Ciebie do pracy np. gdy będzie możliwość przeniesienia Cię na inne stanowisko.

Czy mogę wyjechać na wakacje będąc na zwolnieniu lekarskim?

Jesteś na zwolnieniu lekarskim już kilka tygodni. Przed Tobą kilkanaście następnych. Planowaliście z mężem wyjechać na wakacje. **Czy możesz wyjechać poza miejsce zamieszkania czy powinnaś zostać w domu? Czy ZUS nie zakwestionuje wypłat zasiłku chorobowego?**

Odpowiedź: o tym czy możesz podróżować decyduje Twój lekarz. Zasadniczo ZUS i sądy wskazują, że zwolnienie lekarskie ma służyć powrotowi do zdrowia a nie zwiedzaniu nowych miejsc. I często kwestionują wyjazdy na wakacje.

W wielu jednak wypadkach wyjazd może być konieczny np. gdy bolą Cię plecy i chcesz wyjechać do sanatorium na zabieg masażu kręgosłupa. Albo chcesz pobyc u rodziców w innym mieście, bo tam masz lepszą opiekę. Przed wyjazdem zrób jednak dwie rzeczy.

Po pierwsze, poproś lekarza o zaświadczenie, że możesz wyjechać we wskazane miejsce.

Po drugie, powiadom o zmianie miejsca pobytu pracodawcę i ZUS w ciągu 3 dni od dnia, w którym zmieniłaś miejsce zamieszkania.

Jeśli od początku zwolnienia lekarskiego (również kolejnego z rzędu) chcesz przebywać w innym miejscu niż dotychczas np. u rodziców to poproś lekarza żeby wpisał na zwolnieniu lekarskim adres Twoich rodziców a nie Twój dotychczasowy.

Czy umowa o pracę na czas określony przedłuży się do dnia porodu?

Odpowiedź: tak, ale musi być spełniony jeden warunek. Przedłużeniu ulegają umowy o pracę zawarte na czas określony albo na okres próbny przekraczający miesiąc, ale tylko jeśli zakończyłyby się po upływie trzeciego miesiąca ciąży.

Przykład: jesteś zatrudniona na umowie na czas określony od 7 stycznia 2020 r. Masz umowę na rok. Twoja umowa powinna wygasnąć 7 stycznia 2021 r. W lipcu 2020 r. dowiadujesz się, że jesteś w 1 miesiącu ciąży. Lekarz ustalił planowany termin porodu na 20 kwietnia 2021 r. W takiej sytuacji Twoja umowa, która powinna wygasnąć 7 stycznia 2021 r. zostanie przedłużona do dnia porodu, którym może być 20 kwietnia 2021 r.

Jeśli termin zakończenia Twojej umowy przypada przed trzecim miesiącem ciąży np. w drugim miesiącu ciąży to Twoja umowa nie przedłuży się do dnia porodu. Wówczas Twoja umowa wygaśnie w terminie, na który została zawarta np. po upływie roku.

A co się stanie po porodzie?

Odpowiedź: w dniu urodzenia dziecka stracisz status pracownicy. Nie będziesz również miała prawa do urlopu macierzyńskiego. Będzie jednak przysługiwał Ci zasiłek macierzyński.

Czy moja umowa automatycznie się przedłuży jeśli mam umowę o pracę na zastępstwo?

Odpowiedź: nie. Powyższe zasada przedłużenia umowy na czas określony do dnia porodu nie dotyczy ani umowy na czas określony zawartej na zastępstwo ani umowy o pracę tymczasową.

Czy pracodawca powinien podpisać ze mną aneks żeby przedłużyć umowę o pracę do dnia porodu?

Odpowiedź: nie. Twoja umowa automatycznie przedłuży się do dnia porodu. Nie musisz mieć dodatkowego aneksu. Pracodawcy często wysyłają krótkie zawiadomienie z informacją o przedłużeniu umowy. Ono również formalnie nie jest konieczne.

woman
labour
matters

Dziękuję!

Zajrzyj do mnie klikając tutaj:

Niniejszy materiał ma charakter informacyjny i nie stanowi porady prawnej.